

Privacy en Identity Management

Inhoud

- I. Achtergrond
- II. Fraude & Privacy
- III. Identiteiten
- IV. Autonomie
- V. Surveillance en Datamining
- VI. Kun je met gegevensbescherming geld verdienen?
- VII. Conclusies

I. Achtergrond

Wie is die man eigenlijk?

- Hoogleraar computerbeveiliging, in Nijmegen & Eindhoven (studie: wiskunde + filosofie)
- Betrokken oa. bij **biometrisch paspoort**, **OV-chip**, **elektronisch stemmen** (lid cie. Korthals Altes over herinrichting stemmen)
- O.a. geïnteresseerd in “identiteitsmanagement”
- Betrokken bij maatschappelijke discussies, soms in de media.
- Auteur van online boek *De Menselijke Maat in ICT*, zie www.cs.ru.nl/B.Jacobs/MM

Computerbeveiliging

- Regulering van toegang tot gevoelige digitale gegevens, zoals:
  - militaire of industriële gegevens
  - privacy-gevoelige gegevens, bijv. over gezondheid (EPD), communicatie, financiën
- Vereist juiste mix van technologische, organisatorische & juridische maatregelen
- Toegang tot informatie (ICT-architectuur) in hoge mate politiek (bijv. bij OV of rekeningrijden)
- Focus niet op functionaliteit van ICT, maar mogelijk misbruik

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.4/36

II. Fraude & Privacy

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.5/36

Simpele vragen I

- Hoe is de Yahoo mailbox van Sarah Palin gehackt?
  - Via de optie: *password forgotten*
  - Antwoorden op controlevragen stonden in Wikipedia & Google
- Is haar “identiteit” gestolen?
  - Haar “mail” identiteit zeker
  - en natuurlijk haar identificatie/authenticatie gegevens.

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.6/36

Simpele vragen II

- Waarom vind ik het een ramp wanneer mijn geboortedatum / BSN / creditcardnr. / ... op het web verschijnen?
- Heb ik hier enige controle over?
- Privacy is belangrijk!
  - Los van ideologie, of van “als je niks te verbergen hebt” flauwekul
  - Id-fraude is maatschappelijk ontwrichtend, en niet enkel persoonlijke verantwoordelijkheid
  - Privacy is essentieel voor persoonlijke veiligheid

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.7/36

Identiteitsfraude

- Snelst groeiende vorm van criminaliteit
- Via internet bankrekeningen leeghalen is minder risicovol dan met afgezaagd geweer bank binnengaan
- Zeer vervelend & ingrijpend voor slachtoffer
  - herstel langdurig, lastig en tijdrovend
  - vaak onenigheid met 3e partijen
- In cybercrime (vooral identiteitsfraude) gaat meer geld om dan in drugshandel

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.8/36

Spanningsvelden

- Overheid heeft dubbele rol:
  - bescherming privacy burgers (wettelijke plicht)
  - controle naleving wetten (vnl. reactief)
  - nu ook voorkomen van narigheden (proactief)
  - strategie: iedere burger is potentiële crimineel, kindermishandelaar, terrorist, . . .
- Burger is dubbelzinnig:
  - wil geen fraude, misbruik, lastigvallen
  - wil ook gemak en is weinig kritisch
- Marketeer wil gewoon alles van klanten weten

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.9/36

Grote issues

Informatie is macht / geld!

Huidige machthebbers beslissen over nieuwe ICT-infrastructuur (*architecture is politics*)

Wie beschermt de burger / klant?

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.10/36

III. Identiteiten

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.11/36

Identificatie & authenticatie

- **Identificeren** is zeggen wie je bent
  - Vb. naam, loginnaam, rekeningnr, BSN, ...
- **Authenticeren** is bewijzen wie je bent
  - Vb. wachtwoord, PIN, paspoort (ook identificatie)
- Drie basisvormen van authenticatie:
  - iets wat je **hebt**: sleutel
  - iets wat je **weet**: PIN, wachtwoord
  - iets wat je **bent**: vingerafdruk, irisscan
- Natuurlijke volgorde:
identificatie, authenticatie, autorisatie

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.12/36

Attribuut-gebaseerde autorisatie

- Autorisatie kan ook zonder identiteiten, maar met attributen / eigenschappen:
  - na bewijs “ouder dan 18” mag je XXX
  - als je genoeg geld hebt mag je ...
  - als je een geldig kaartje hebt mag je ...
- Anonieme diensten zijn heel natuurlijk
  - Soms “revocable” privacy: bij misdraging wordt alsnog identiteit bepaald (kentekens in verkeer)
- IT-systemen werken (nog) zelden met attributen

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.13/36

OV-chip voorbeeld

- Traditioneel papieren treinkaartje is anoniem (bij 'n treinreis hoef je niet te zeggen wie je bent)
- Iedere OV-chipkaart heeft vast (publiek) nummer, meestal gekoppeld aan persoon
- Resultaat is een Stasi-achtige database met alle persoonlijke reisgegevens.
  - is dit voor invoering duidelijk gemaakt?
  - wie heeft hier voordeel bij en beslist hierover?
- Anonieme kaart is een lachertje
  - bij opladen met bankpas raakt naam bekend
  - te koop via het web!

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.14/36

Twee aanpakken identiteitsfraude

- Identiteiten **meer** en beter vastleggen.
  - voor de hand liggende reactie
  - vergelijkbaar met: meer politie!
  - omvat meer gegevens voor meer fraude
- Identiteiten **minder** vastleggen
  - wanneer identiteiten niet bekend zijn kunnen ze ook niet gestolen & misbruikt worden
  - terug naar attribuut-gebaseerde autorisatie?
  - of meer pseudoniemen?

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.15/36

IV. Autonomie

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.16/36

Twee stellingen

- I. Individuele autonomie is fragiel/kwetsbaar
- II. Onze maatschappij is van oudsher voor een belangrijk deel ingericht ter bescherming van deze autonomie.

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.17/36

Autonomie voorbeeld I: stemmen

- Stemmen vindt plaats in aparte stemlokalen, waar
  - geen politieke uitingen toegestaan zijn
  - mensen alleen het stemhokje in moeten
  - geen bewijs van eigen stem gegeven wordt
- Men wordt “beschermd” om autonoom te stemmen! Kennelijk is die bescherming nodig
- Terzijde: Stemmen via internet bedreigt deze autonomiebescherming (“*family fraud*”)

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.18/36

Autonomie voorbeeld II: advertenties

- Motie Vietsch (31/10/06) vraagt verbod op tv kredietreclames voor persoonlijke leningen
- Niet iedereen is bestand tegen agressieve marketing
- Direct marketing nog in de kinderschoenen
  - postcodegebied, bijv bij folders (Cendris)
  - websites geven persoonlijke suggesties (Amazon)
  - behavioural targeting / prijsdiscriminatie
  - is aanvullende bescherming nodig?

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.19/36

Autonomie voorbeeld III: verhoren

- Niet iedereen vertelt de waarheid onder grote druk
- Bekende dwalingen (Schiedam, Putten, ...)
- Roep om bescherming van verdachten, bijv. via videoopname / advocaat bij verhoor.

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.20/36

Surveillance

- Bijna al ons gedrag laat digitale sporen na:
  - Mailen, surfen, bellen (ook locatie), TV, betalen
  - Reizen: vliegen, OV, auto (evt. via km-heffing)
  - Medische gegevens & biometrie
- Dominante paradigma: centrale opslag
  - Risico's: hacken, verlies, misbruik, slordigheid
  - Incidenten zijn structureel (in GB; ook in NL)
  - Gebruik: commercie, dienstverlening, veiligheid

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.22/36

V. Surveillance & datamining

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.21/36

Voorbeelden I

- **Orn** weet van vrouwen wanneer ze ongesteld zijn (mbv. bonuskaarten)
- **Vodafone** weet van mannen of ze in hoerenbuurten komen (mbv. locatiegegevens)
- **Stemwijzer** weet van miljoenen de politieke voorkeur (mbv. IP-adressen)
(Anonimisering alleen na CBP-opdracht daartoe)

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.23/36

Wat is datamining?

- Geautomatiseerde, statistische analyse van grootschalige gegevensbestanden
- Gericht op:
  - testen van hypothesen
  - ontdekken van verbanden
- **Nota bene:** datamining levert statistische patronen, geen oorzakelijke verbanden

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.24/36

Voorbeeld II

- Ben je een mogelijke terrorist als je:
  - onlangs in Pakistan was
  - niet lokaal, maar wel veel internationaal belt
  - in het vliegtuig 'n hallal maaltijd bestelt en aan de gang wil zitten . . .
- Ben je een mogelijke weetteler als je:
  - alleenstaande bent, met een vette auto
  - en een hoog stroomverbruik
- Of een liefhebber van zonnenbanken?

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.26/36

Voorbeeld I

- Winkelier wil weten welke producten samen gekocht worden (om ze bij elkaar te plaatsen)
- Werwijze:
  - maak lijst van alle paren producten
  - zoek voorkomen bij flink aantal klanten
- Mogelijke uitkomst:
  - taco chips & chili saus; bonensoep & toiletpapier (!)
  - hondenvoer & oude kaas (?)
- Levert hooguit aanwijzingen

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.25/36

Datamining is omstreden

- Associatie met “pre-crime” (*Minority Report*) en Kafka (beschuldiging onbekend)
- Privacy schendingen met grote bestanden
  - gedeeltelijk oplosbaar, via anonimisering
  - alleen identificatie bij “hit”
  - maar wat is een “hit” (en wie bepaalt dat)?
- Veel bestanden zijn vervuild; door koppelingen propageren fouten
- Omdraaiing bewijslast: **Niet:** politie moet bewijzen, **Maar:** burger moet uitleggen.

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.27/36

Datamining in commerciële wereld

- Fouten zijn minder belangrijk
  - bij stoppen met pil, stuur luierreclame
  - werkt niet bij begin 'overgang'
  - Nou ja, ach, jammer.
- Trend: *behavioural targeting*
- Grote vraag: hoeveel zal klant (& overheid) accepteren?

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.28/36

Diensten op open netwerken

- Internet is “open”, zonder monopolie, waardoor *overlay* diensten mogelijk zijn.
- Anoniem surfen mogelijk via **Tor**: page request gaat niet rechtstreeks maar in hops via special servers
- Wegwerp email adressen mogelijk bijv. via **spamgourmet.com**: eenmalige adressen voor beperkt aantal emails

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.30/36

VI. Kun je met gegevensbescherming geld verdienen?

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.29/36

Op gesloten netwerken ...

- Mbv. “baas” op het netwerk, bijv.
  - wegwerp 06 nrs (ik zou mobiel meer gebruiken)
  - wegwerp bankrekeningnrs (opladen OV-chip)
  - wegwerp “huisadressen”
- Wanneer het systeem gebroken is
  - OV-chip is open kaart / portemonnee
  - daarmee anonimiseerbaar
  - organiseer een pool van gebruikers
  - download identiteit vanuit pool voor gebruik

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.31/36

ICT op maat

- Individuele benadering van burgers / klanten mogelijk met moderne ICT
- Wordt vooral gebruikt om dingen door de strot te duwen (*behavioural targeting*)
- Waarom niet om (commercieel) dingen mogelijk te maken die mensen *echt* willen?
- Ook al willen ze (bijna) niks!
- Bouw allereerst vertrouwen op.

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.32/36

Webportal voorstel

Bied klanten een individueel portal, met:

- sterkte authenticatie (niet alleen wachtwoord)
- versleutelde opslag van eigen gegevens (digitale kluis)
- toegang tot (commerciële) diensten
- reclame onder klantcontrole: over auto's alleen wanneer tijdelijk aangevinkt; anders echt niet
- klantcontrole over logging
- anonimisering (wegwerp adressen + betaling)
- durf businesskansen te missen tbv. vertrouwen

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.33/36

Business model

- Neem privacy fanaat als uitgangspunt, en biedt vervolgens opties
- Schatting:
  - 90% van deelnemers wil wel reclame + diensten
  - 10% fanatici leveren geen opbrengst (en dat moet je ook niet willen)
- **Maar:** met deze 10% binnen boord:
  - heb je een vertrouwensbasis voor de rest
  - groeit je absolute aantal gebruikers
  - en neemt het relatieve aantal privacy fanaten misschien wel af.

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.34/36

VII. Conclusies

Jacobs – TNT post, 10 dec. 2008 – p.35/36

Belangrijkste punten

- Toekomst ligt in gepersonaliseerde diensten; begrip van identiteiten dus belangrijk
- Bescherming van persoonsgegevens vanwege privacy, persoonlijke veiligheid, identiteitsfraude, vertrouwen, autonomie
- Nieuwe business opportunities, waarin vertrouwen van klanten de basis is, en (commerciële) kansen soms onbenut moeten blijven, om vertrouwen te houden
- *In der Beschränkung zeigt sich der Meister!*